

Országos Közoktatási Intézet
Program és Tantervfejlesztési Központja
1051 Budapest, Dorottya utca 8.
Telefon: 318-65-31
Hamrák Anna tudományos munkatárs

Vélemény

Az Iskolai Dohányzás Megelőzési Projekt-ről

*Demjén Tibor témafelelős, munkacsoport vezető, Országos
Egészségfejlesztési Központ, Budapest, Andrásy út 82
megbízása alapján*

A véleményezés alapja

Projekt leírás és szakmai megbeszélés

Iskolai Dohányzás megelőzési Projekt

Kioszkház terve, leírása, kialakításához készült felmérőanyag

Kioszkház kipróbálása

A kioszkház iskolai bevezetésének megtekintése

A kipróbáláshoz készített kérdőívek, gyermek és tanár vélemények tanulmányozása

A program az általános iskola alsó tagozatát érinti

Mivel a dohányzás kipróbálása is egyre korábbi életévekben következik be, ezért a megelőzés színtere is az óvoda, a kisiskolás korra tevődhet. Az óvodai szisztéma folytatása az iskolakezdési program.

A programcélkitűzéseiben és megvalósításában egyaránt szervesen illeszkedik az általános iskola 1-4 osztályos központi dokumentumaiban foglaltakhoz.

A program megfelel a Nemzeti Alaptanterv előírásainak

E program tartalmával és módszertanával együtt adekvát a Nemzeti alaptantervvel, egyezik annak szemléletével és beleillik tartalmába, mint

a NAT **Testi és lelki egészség** c. közös követelményei,

az Ember és természet műveltségterület,

és összhangban van a nat **Életvitel és gyakorlati ismeretek** műveltségterület **Életvitel** részével

A program beleillik a Kerettantervi szabályozás elemeibe

A kerettantervi szabályozás hozta változások megerősítették az egészséges életmód ismerveiről szóló részeket, ezzel kvázi a korábbinál is nagyobb igény keletkezett a program által nyújtottakra.

Alábbiakban idézem a kerettantervi dokumentum idevonatkozó részeit:

Kerettanterv az alapfokú nevelés-oktatás első szakaszása (1-4. évfolyam)

⋮
(bevezetés)

A fejlesztés kiemelt területei

A test és lélek harmonikus fejlesztése ...az egészséges életmód alapvető ismereteinek közvetítésével, az ezt elősegítő szokások alakításával, ... (21p)

Környezetismeret tantárgy

1-4. évfolyam

Célok és feladatok

... Fejlessze helyes egészség szokásaikat, alapozza meg önmaguk, valamint az élő és élettelen környezetük iránti felelősségérzetüket, segítse a környezeti harmónia létrejöttéhez és fenntartásához szükséges magatartásuk és életvitelük alakulását. (73 p)

Fejlesztési követelmények

Emberismeret, önismeret, honismeret

Legyen igénye a személyes higiéniére, a test és ruházat gondozására. Alkalmazza az egészségmegőrzés alapvető szabályait. Ismerje a korszerű táplálkozás, az egészséges életmód feltételeit. (75 p)

1. évfolyam

Témakörök

Testünk és életműködésünk: ...Az egészség és a betegség....

Tartalmak

*...Testünk működésének és változásainak megfigyelése különböző hatásokra....
...A helytelen szokások megbeszélése (77 p)*

2. évfolyam

Témakörök, tartalmak

Testünk és életműködésünk: ...légzés ...

Tevékenységek:

...Fogalomalkotás belső szerveinkről, szerepükről.

Témakörök, tartalmak:

...A környezet szervezetünkre gyakorolt leggyakoribb ártalmas hatásai (pl. ...szennyezett levegő...) (80 p)

3. évfolyam

Témakörök, tartalmak

Az élettelen természet alapismeretei: ...Éghető és éghetetlen anyagok. Az égés, mint veszélyforrás....

Tevékenységek

... halmazállapot-változás... pl. égés,... Teendők tűz esetén (82)

Testünk és életműködésünk: ...Egészséges életmód ... Az egészség és a sport... A betegség tünetei (rossz közérzet... hányás...)

Tevékenységek

... betegségek, balesetek megelőzése közötti oksági összefüggések keresése. ... Dramatikus játék során a helyes egészségzokások gyakorlása. (83 p)

4. évfolyam

Témakörök, tartalmak

... Helyes és helytelen szokásaink. Az egészséget károsító szokások (dohányzás, alkohol fogyasztás, kábítószerhasználat) kialakulása, veszélye, felkészülés az elutasításukra. A reklámok hatása életmódunkra.

Tevékenységek

... Dramatikus játékok az életmódok jellemzőiről, helyes és helytelen szokásainkról. A reklámok elemzése, az elérni kívánt hatás és a valóság összevetésével.

A továbbhaladás feltételei

... Nevezzen meg a környezetéből környezetszennyező forrásokat, ismerje azok egészségkárosító hatásait. ...Tudja, hogyan őrizheti meg egészségét, és mi veszélyezteti azt leginkább. ...

(Idézet mű: Az alapfokú nevelés-oktatás kerettantervei – Budapest 2000 - Az Oktatási Minisztérium kiadványa, Dinasztia Kiadó-ház Rt. 1-392 p.)

Vélemény

Az Országos Egészségfejlesztési Központ Iskolai Dohányzás Megelőzési Programja adekvát az iskola, - jelen vonatkozásban a fentiekben kigyűjtött 1-4 osztályos – céljaival, tartalmával, követelményeivel.

A prevenció program és a kioszkház, illetve az abban működő interakciós számítógépes program kitűnő elgondolás alapján született

.....
nagyszerű megvalósítás. A közoktatás területén használatos taneszközök sorából kiemelkedően a legkorszerűbb.

Egyértelműen kiviláglík mint a sok belefektetett munka, mint a kimagasló szakértelem, amivel elkészítették, és ahogyan a bevezetést segítik. A kioszkház megjelenése és ismerethordozói tartalma megfelel az 1-2 évfolyamos tanulók életkori sajátosságainak és korspecifikus érdeklődésének. A doboz figyelemfelkeltő, azonos arányban borítják óvodából honos figurák, programismertető képek és dohányzás elleni, károságát felvillantó szövegek kicsiknek, nagyobbaknak, sőt felnőtteknek.

Az érintésre működő interaktív számítógépes 5 –6 játékos program megfelel a célnak és a korosztály érdeklődésének.

Kiemelem didaktikai nagyszerűségét, ugyanis amellet, hogy használata önmagában fejlesztő hatású, a tartalom úgy hordozza a dohányzás ellen szóló mondanivalót, ami szimpatikusan diszkrétan ismeretterjesztő, érdekes szórakozás és az 5 féle program mindegyike komplexen képességfejlesztő hatású.

Felépülésében egyre növekvő nehézséggel és hosszabb tartalmakkal bír, ugyanakkor külön-külön is használható, saját igény szerinti sorrendben vagy mennyiségben.

Különösképpen a 3 párkereső modul hordoz komoly figyelem és memóriafejlesztést, mégpedig egyszerre vizuális és auditív összekapcsolással, ami a játék és/vagy taneszköz-piacon ritka, pedig milyen nagy szükség lenne rá.

A 4 fogócska modul dohányzás ellenes tartalmát felfedezés útján ismerik meg a tanulók, miközben egyszerre funkcionáltatja a játék finommozgásukat, mozgáskoordinációs képességüket, problémamegoldó gondolkodásukat. Tipikus példa született a nagyonis kívánatos jobb- és bal-agyfélteke egyszerre történő fejlesztésére, miközben egészséges életmódra nevelő hatását tölti be a program.

Nagy hatást váltott ki a gyerekeknél (sőt minden használónál) a beszédhang és különösen a játék idő lejárt utáni értékelés. A „...nem sikerült, de próbáld újra...” felszólítás a legkorszerűbb tanulásmetodikai értékelést és sikerorientált tanulási szisztémát hordozza. Az időegységen belüli sikeres játék után elhangzó értékelés pedig, az elismerés okozta élmény és munkakedv fokozás erejével tölti be kitűnően a célnak való megfelelést.

Az egész programcsomag kimunkálása, iskolai bevezetésének kipróbálása nagy körültekintéssel folyik, megfelelően a tudományos alaposságnak.

Az iskolai kísérleti kipróbálást végzők a tudományosságnak elegettevő adatrögzítési, feldolgozási, visszacsatolási kimunkáláson túlmenően,

szervezőképességükkel, személyes hozzáállásukkal jól beilleszkedtek az iskolai mindennapokba, elismerést szereztek a pedagógusi körökben. A gyerekekkel folytatott kommunikáció és munkavégzés különösen elismerésre méltó.

Javaslat

Az Iskolai Dohányzás Megelőzési Projekt iskolakezdő szakaszra előállított programcsomagjának bevezetését javasolom. A kiosk és program doboz manipulációs eszközeivel, CD-vel és plakátokkal kiegészülve kerüljön be az iskolába, hogy hasznosuljon a gyerekek egészséges életvitelének kialakulása érdekében.

Budapest, 2001-12-14

Hamrák Anna
közoktatási szakértői igazolvány száma: 1343

véleményező